

SZÍV ERNŐ

Kedves Harag Anita,

és akkor még mindig és újra a novella. Nem lehet eltekinteni ettől az irodalmi apró dögtől, öleb, házigörény, sétáltatható mangalica, mélabúsan pislogó gekkó, aranyhal. A kádban felejtett törpe víziló, seggén afrikakékpecsét. Mi Szigligeten találkoztunk először, Jak-tábor volt, vagy Fisz-tábor, már meg nem mondom, ott időzött egy nagyfürtnyi fiatalember is, lányok, fiúk, kötetlenség, és mind írószemináriumon kívánta megtudni, hogy miért érdemes írni, és miért nem, és miért fogy el a körtebefőtt, ha föl sincs bontva a celofán. Nem is volt ez a nyári Szigliget olyan régen, sokan már írók lettek a társaságból, nem mondok neveket, mert tévedek, de ott, akkor, hat éve a te novelládat választottuk a legjobbnak, ezt tutifiksz, és elég egyöntetű volt az össznépi vélemény. A földszinti, legvilágosabb teremben gyűltünk össze, kazettás ablakok, a lusta, hirtelen megakadó terasz, a délszaki fény, a zölden pulzáló park, a benti virágok. Most már te is a második könyvedet mutatod meg, *Valakire mindig gondolni kell*, egy remek novellás kötet, hát szívesen megkérdezném tőled is, hogy miért novella, egyébként tudom, miért kis történet, egyébként ezt is tudom. El is mondtad. Így gondolkodik az ember testvére, lánya, húga, nővére. Kicsiben, nagyban, mindenben. Gyere, novella, sétáljunk át a lekvártócsás világon, az irodaszagú életen, tud zenélni a mikrosütő csütörtök este tízkor, amikor a fiatal csávó elment haza. Ami nekem például föltűnt, hogy nincs bennük, ezekben a történetekben az, ami történelem. Az ember kreálta emberi relációk emberen túli rendkívül veszélyes szövődménye, huhh. A történelem mint olyan, ki van pácolva, lassú, óvatos lángon kifőzted a konyha billenős ablakán, elhagytad az utcán, az irodában, a magára maradt szülői házban, s ami íz, hang, mozdulat, de az érzékre és a lélek mozgására utaló cselekmény és az abból tapasztalt óvatos megrendülés bent, a létezés terében megmaradt, az vált a fiatalembereid leírásának – hősök, hősök – legalapvetőbb élményévé. Nagyon kevés, kifejezetten jelentéktelen cselekmény mozgatja a szálakat. Levált a világ működésétől az ember, de a napi rutinja mégis visszakapcsolja, ez nálad a dráma. Mintha nagyobb összefüggések nélküli világban kellene egzisztálni. De persze az erősen ható, már-már katatón leíráson keresztül kiderül, hogy minden apróság

vérre megy egy jól ismert, belakott világban. Na, most az én kérdésem továbbra is a novella. Hogy van ez a forma ezzel a szelíden agresszív nyelvvel, a tudott belvilág aprólékos leltárával, a szerepcserés megoldásokkal, a helyettesítő eljárások szép, módozatos technikájával. Mi történik velünk, ja. Ami megtörténhet, az nyilván megtörténik, ami nem történik meg, már volt, ami nem volt, arra meg miért emlékszem, mintha lett volna. Minden ismerős, és minden idegen. Úgy van, hogy lett valami különös, kevésbé tapasztalt formanyelv, ábrázolási képződmény. Novella. És ez a nagyon, nagyon jó. Mert ugye, mi lenne a tét. Hova akar az író eljutni. Nyilván, hogy legyen Harag-novella, Harag-hang, eltéveszthetetlen, legyen az artikulációnak egy rendes, magasszintű kapcsolati lehetősége, amire a fogyatkozó olvasók valamelyike mégis bólint, köszike, ez ő, hallom a hangját, ráismerek. Mondok, Anita, valamit, nem is biztos, hogy igazam van, csak hogy visszalopjam a hiányzó befőttest, ha már. Hogy például egy embered, tart hazafelé, cekker vagy vállalati kisbörténka, lány vagy fiú, fiatalember, nem szereti a kapszulás kávét, szereti az albán bureket, nem szereti a disznó hangját, de szereti a kutyaugatást, néha kivörösödik a bőre, félt, amikor először szépnek látta magát – na, kibicsaklik a lába. A boka. Kibicsaklik, nem is olyan nagy ügy, nem olyan nagy katasztrófa, mégis úgy alakul, hogy bár egy sarokra a kapualj, a második emelet, már nem ér haza. És ha nem. Hát akkor hová jut, hová ér.